

Jordbruksutskottets betänkande

1981/82:39

om statens hingstdepå och stuteri (prop. 1981/82:198)

Propositionen

I proposition 1981/82:198 föreslås att den statliga verksamheten vid statens hingstdepå och stuteri vid Flyinge avvecklas och överläts på en stiftelse. Ett avtal härom har träffats mellan staten och berörda intressenter. Med anledning härav har regeringen föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga regeringen att ikläda staten de ekonomiska förpliktelser som följer av det avtal som träffats mellan staten och berörda intressenter om den fortsatta verksamheten vid statens hingstdepå och stuteri,

dels till statens hingstdepå och stuteri: Uppdragsverksamhet för budgetåret 1982/83 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

dels till Bidrag till statens hingstdepå och stuteri för budgetåret 1982/83 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kr.,

dels till Lån till stiftelse för hästavel m. m. i Flyinge (nytt anslag) för budgetåret 1982/83 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kr.

Motioner

I detta sammanhang behandlas

dels den under allmänna motionstiden 1982 väckta motionen 1981/82:1444 av Einar Larsson och Ulla Ekelund (båda c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande Flyinges framtida verksamhet,

dels de med anledning av propositionen väckta motionerna 1981/82:2510 av John Johnsson m. fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen lämnar begärt bemyndigande under förutsättning att staten garanteras inflytande i den blivande stiftelsen i enlighet med vad som anges i motionen,

2. att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att bereda personalen fortsatt arbete,

1981/82:2513 av Einar Larsson m. fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen lämnar begärt bemyndigande under förutsättning att staten garanteras inflytande i den blivande stiftelsen i enlighet med vad som anges i motionen,

2. att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om kommande anställningsfrågor.

Utskottet

Verksamheten vid statens hingstdepå och stuteri bedrivs på Flyinge lantegendom i Södra Sandby socken i Lunds kommun och var mycket länge inriktad på avel för att få fram lämpliga hästar för i första hand försvarets behov.

Statens hingstdepå och stuteri (depån) har enligt förordningen (1967:570) med instruktion för statens hingstdepå och stuteri (ändrad senast 1977:893) till uppgift att främja den inhemska aveln av varmblodiga hästar, företrädesvis sådana av halvblodsras, genom att tillhandahålla goda beskällare. Lantbruksstyrelsen, som är chefsmyndighet för depån, fastställer betäckningsavgifterna och avgör bl. a. ärenden som angår ekonomiska frågor och avelsfrågor av vikt.

Den nuvarande verksamheten vid depån består bl. a. i hingsthållning och utstationering av hingstar, uppfödning av hingstar, stuteridrift med halvblods- och fullblodshästar, hingststation under betäckningssäsongen, kurser i hästköttsel, inridning av ungston, visning av hästar och anläggningar samt uthyrning av ridhus och ridanläggningar.

Som inledningsvis anförts föreslås i propositionen att den statliga verksamheten vid statens hingstdepå och stuteri i Flyinge avvecklas och överläts på en stiftelse. Ett avtal härom har träffats mellan staten och berörda intressenter. Dessa är Aktiebolaget Trav och Galopp, Avelsföreningarna för svenska varmblodiga hästen och varmblodiga travhästen, De svenska lantliga ryttarföreningarnas centralförbund, Svenska fullblodsavelsföreningen samt Svenska ridsportens centralförbund.

Det avtal som träffats mellan staten och intressenterna förutsätter att de senare bildar en stiftelse med ändamål att driva verksamheten vid Flyinge vidare. Särskilt avtal härom har träffats dem emellan.

Sedan stiftelsen bildats skall enligt avtalet staten utan vederlag överlåta hästbeståndet samt utrustning och inventarier vid depån till stiftelsen. Detta förutsätts ske den 1 januari 1983 vid vilken tidpunkt statens verksamhet vid depån således upphör.

Kulturella föremål och likvärdiga inventarier skall deponeras hos stiftelsen.

Den omständigheten att staten upphör med sin verksamhet vid depån innebär att all personal måste sägas upp, i den mån inte annat arbete kan erbjudas av staten. Stiftarna har åtagit sig i princip att återanställa den personal vid depån som den 1 januari 1983 uppnått 30 års ålder och som dessutom varit anställd vid depån minst tre år.

Avtalet förutsätter att staten upplåter mark och byggnader vid Flyinge till stiftelsen. Omfattningen härav anges i avtalet. Beträffande byggnader-

na förutsätts att särskilt hyresavtal träffas med byggnadsstyrelsen på de villkor som anges i avtalet. Marken skall — i likhet med vad som är fallet beträffande Ridskolan på Strömsholm — upplåtas av domänverket med dispositionsrätt. Avgiften för denna upplåtelse regleras i avtalet.

För att säkerställa verksamheten i ett inledningsskede samt för att möjliggöra uppförandet av ytterligare ett ridhus skall staten enligt avtalet ställa till förfogande två räntefria lån på sammanlagt 3,5 milj. kr. Båda lånen skall avskrivas efter fem år. Lånet för uppförande av ett ridhus uppgår till 1 milj. kr. och får utnyttjas först vid byggstarten. Återbetalning av dessa lån kan i vissa fall komma i fråga. Villkoren härför regleras i avtalet.

Enligt avtalet skall stiftelsen — efter amorteringar som kan bli aktuella — reservera eventuella överskott för säkerställande av den fortsatta driften.

Vidare har avtalats att lantbruksstyrelsen skall utse en revisor för granskning av stiftelsens verksamhet. Detta innebär att det ankommer på stiftarna att avgöra om det därutöver skall förekomma någon tillsyn över stiftelsen.

Avtalet är träffat under förbehåll av regeringens godkännande. Godkänns avtalet är stiftarnas villkor för bildande av stiftelsen uppfyllda.

Utskottet behandlar i detta sammanhang dels två med anledning av propositionen väckta motioner, 2510 och 2513, dels motion 1444, som väcktes under allmänna motionstiden 1982. I sistnämnda motion understryks värdet av det avelsarbete vid Flyinge som framgångsrikt byggts upp under århundraden. Motionärerna föreslår att riksdagen gör ett uttalande om betydelsen av en fortsatt tryggad verksamhet vid Flyinge, vilket skulle utgöra en garanti för att man i framtiden i ett opartiskt och sakligt centrum kan behålla och vidareutveckla den svenska varmbloodsavelns höga kvalitet.

I de båda följdmotionerna till propositionen understryks det angelägna i att samhället även i fortsättningen får möjligheter att påverka verksamheten vid Flyinge, vilket enligt motionerna bör motivera att regeringen utser ordförande och ersättare för ordföranden i den nybildade stiftelsens styrelse. Vidare anför motionärerna att överenskommelsen borde ha utformats på ett sätt som ger större trygghet åt de anställda. Från statens sida bör man enligt motionärerna göra ytterligare ansträngningar för att den personal som inte omfattas av stiftelsens åtaganden skall kunna beredas återanställning eller sysselsättning på annat lämpligt sätt.

Utskottet har ingen erinran mot förslaget att den statliga verksamheten vid Flyinge avvecklas och överläts på en stiftelse. Som i propositionen anförts har verksamheten inte längre den stora betydelse den tidigare haft när det gällt att förse staten med fullgott hästmateriel. Eftersom den största efterfrågan på hästar numera kommer från enskilt håll och avelsarbetet därmed syftar till att få fram bra rid- och tävlingshästar synes det naturligt att intressenter som representerar hästaveln och hästsporten i fortsättning-

en ansvarar för verksamheten. Utskottet vill dock understryka att avvecklingen av det statliga huvudmannskapet inte får innebära att kvalitetskraven på verksamheten ställs lägre än som hittills varit fallet. Med hänsyn till de intressen som är knutna till den fortsatta verksamheten och till villkoren för överlåtelsen hade det vidare, enligt utskottets mening, varit naturligt att staten *garanterats* ett större inflytande i den nybildade stiftelsen än som synes framgå av det till propositionen fogade avtalet. Utskottet instämmer härvidlag till viss del i de synpunkter som framförts i de båda följdmotionerna och vill för sin del framhålla det önskvärda i att frågan om statligt inflytande över och insyn i verksamheten blir föremål för fortsatta överväganden. Som motionärerna anfört synes det motiverat att önskemålet om *statligt inflytande m. m.* tillgodoses t. ex. genom att regeringen får utse ordförande och ersättare för denne i stiftelsens styrelse. Riksdagen bör som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet här anfört med anledning av motion 1444 samt motionerna 2510 och 2513 i nu berörda delar.

I fråga om återanställning av personalen vid Flyinge har i propositionen noterats att stiftarna är beredda att återanställa viss personal som blir uppsagd när *depån* upphör som statlig myndighet. När det gäller den personal som inte blir återanställd bör, enligt föredraganden, statens arbetsmarknadsnämnd i samarbete med lantbruksstyrelsen verka för att sådan personal bereds annan sysselsättning. Så snart det träffade avtalet godkänts kommer stiftarna att påbörja arbetet med att fastställa närmare inriktning av och former för verksamheten vid Flyinge. Det kommer i samband därmed att bli klarlagt i detalj vilka personer bland den nuvarande personalen som kommer att återanställas.

Utskottet instämmer i motionärernas tidigare återgivna uttalanden rörande ansvaret för den övertaliga personalen. Det är enligt utskottets mening angeläget att staten tar nödvändiga initiativ för att bereda eventuella övertaliga anställda annan sysselsättning. Även detta bör riksdagen, med anledning av motion 2510 yrkande 2 och 2513 yrkande 2, som sin mening ge regeringen till känna.

Det anförda innebär att utskottet även tillstyrker regeringens förslag om medelsanvisning till statens hingstdepå och stuteri för tiden fram t. o. m den 31 december 1982, då det statliga huvudmannskapet enligt avtalet skall upphöra. Vidare tillstyrker utskottet att riksdagen anvisar medel till ett räntefritt lån till den blivande stiftelsen enligt de i propositionen redovisade villkoren.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att ikläda staten de ekonomiska förpliktelser som följer av det avtal som träffats mellan

- staten och berörda intressenter om den fortsatta verksamheten vid statens hingstdepå och stuteri,
2. att riksdagen med anledning av motion 1981/82:1444, motion 1981/82:2510 yrkande 1 och motion 1981/82:2513 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om den fortsatta verksamheten vid Flyinge och om statens inflytande över verksamheten m. m.,
 3. att riksdagen med anledning av motion 1981/82:2510 yrkande 2 och motion 1981/82:2513 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om insatser för att bereda fortsatt sysselsättning åt viss personal,
 4. att riksdagen till *Statens hingstdepå och stuteri: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
 5. att riksdagen till *Bidrag till statens hingstdepå och stuteri* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 4 500 000 kr.,
 6. att riksdagen till *Lån till stiftelse för hästavel m. m. i Flyinge* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 3 500 000 kr.

Stockholm den 11 maj 1982

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Börje Stensson (fp), Grethe Lundblad (s), Hans Wachtmeister (m), Åke Wictorsson (s), Gunnar Olsson (s), Sven Eric Lorentzon (m), Håkan Strömberg (s), Märta Fredrikson (c), Martin Segerstedt (s), Esse Petersson (fp), Lennart Brunander (c), Jan Fransson (s), Ingvar Eriksson (m) och Margareta Winberg (s).

Särskilt yttrande

Hans Wachtmeister (m), Börje Stensson (fp), Sven Eric Lorentzon (m) och Ingvar Eriksson (m) anför:

Innebörden av förevarande proposition är att staten avvecklar sitt engagemang vid Flyinge hingstdepå och stuteri och överlåter verksamheten på en för ändamålet särskilt bildad stiftelse. Ett avtal om överlåtelsen och villkoren för denna har redan träffats mellan staten och berörda intressenter. Mot denna bakgrund är det viktigt att önskemålet om statlig representation i stiftelsens styrelse inte uppfattas som ett absolut villkor för att överlåtelsen skall kunna genomföras. Utskottets ställningstagande får således enligt vår mening inte väsentligt rubba förutsättningarna för nyssnämnda avtal.

